

श्रीअन्तु प्रकाशन (प्रा.)लि.

पूर्वाञ्चल

Purwanchal National Daily

वर्ष : २६ अङ्क : ३३२ पृष्ठ ४ बिर्तामोड वि.सं. २०७८ कात्तिक २४ गते बुधवार (Wednesday, November 10, 2021) नेपाल सम्वत् १९४२ Web : www.purwanchaldaily.com मूल्य रु. ५/- भारतमा भार. रु. ४/-

भोजपुरको षडानन्द नगरपालिका-६, दिङ्लामा निर्माण गरिएको बालागुरु षडानन्दको शालिक। तस्वीर: रासस

कारागारभित्र 'चरम यातना'

भोजपुर, कात्तिक २३। कैदीबन्दीलाई कारागारभित्र चरम यातना हुने गरेको खुलासा भएको छ। भोजपुर कारागारमा चौकीदारको निर्देशनमा नाइके र भाइनाइकेहरूको यातना सहन नसकेपछि, मंगलवार बिहान कारागारभित्रै फडप भएसँगै यस्तो खुलासा भएको हो। चौकीदार किरण गुरुङको निर्देशनमा कारागारका नाइके र भाइनाइकेहरूले कैदीबन्दीलाई कुटापिट गर्ने तथा यातना दिने एवं अत्याचार गर्ने गरेपछि कैदी बन्दी आन्दोलित बने। कैदीबन्दीहरू आन्दोलित बनेपछि कारागारका चौकीदार र नाइकेको समूहसँग अरु कैदीबन्दीबीच दोहोरो फडपको अवस्था उत्पन्न भएको कारागार प्रशासनले जनाएको छ। आन्दोलित बनेका कैदीबन्दीले

गुरुङसहित १४ जना कैदीबन्दीलाई कारागारभित्रकै एउटा कोठामा केही बेर थुनेर समेत राखे। चौकीदार गुरुङ, नाइके र भाइ नाइकेसहित पदमकुमार लिम्बू, निर्मल ढकाल, रामकुमार राई, रमेश मण्डल, शेखर राई, विशाल मोक्तान, डिल्ली देवान, रोशन दाहाल, सूर्यदीप गुप्ता, कौशल साह, एलएस नेपाली, राजु राई, बबिहाड राई समेतका कैदीबन्दीलाई एउटा कोठामा थुनेका हुन्। एउटा कोठामा थुनेर राखिएका कैदी बन्दीलाई प्रहरीले कारागारबाट बाहिर निकालेर राखेको छ। उनीहरूलाई बाहिर निकालिएपछि कारागारभित्रको तनाव केही मत्वर भएको थियो। कैदीबन्दीको सुरक्षा र कारागारमा उत्पन्न तनाव अत्यन्तै लागि १४ जनालाई नै अरु

कारागारमा स्थानान्तरणको तयारी भइरहेको निमित्त जेलर रामप्रसाद पोखरेलले बताए। फडपका कारण उत्पन्न असामान्य परिस्थितिलाई नियन्त्रणमा लिन कारागार आसपासमा ठूलो संख्यामा प्रहरी परिचालन गरिएको भोजपुर प्रहरीले जनाएको छ। मंगलवार बिहान १० बजेतिर दुई पक्षबीच फडप हुँदा चौकीदार किरण गुरुङसहित अरु कैदी बन्दी शेखर राई, निर्मल ढकाल, विशाल मोक्तान, डिल्ली देवान र सूर्यदीप गुप्ता घाइते भएको निमित्त जेलर पोखरेलले बताए। कारागारभित्र मुद्दा बनाउने बाँसका भाटा लगायतको प्रयोग भएको पाइएको छ। घाइतेको कोशी अस्पताल विराटनगरमा उपचार भइरहेको छ।

सीमावर्ती मेची नदी किनारमा छठ पूजाको तयारी पूरा। साँघुरो ठाउँका नियन्त्रणमा चुनौति

पार्य मण्डल

भापा, कात्तिक २३। नेपाल-भारतको सीमावर्ती नाकासंग जोडिएको भद्रपुर-५ स्थित मेची नदी किनारमा छठ पर्वको तयारी पूरा भएको छ।

आज बुधवार बेलुका अस्ताउँदो सूर्य र भोलि विहीवार बिहान उदाउँदो सूर्यलाई अर्घ्य दिँदै मनाइने तराईवासीको मुख्य चाड छठ पर्वलाई भव्यता दिन मेची नदी किनार नयाँ वेहुली भैं सिंगारिएको छ। अघिल्लो वर्ष कोरोना महामारीले घर आँगनमै छठ पर्व मनाउनु परेको थियो। यस वर्ष स्थानीय प्रशासनले स्वास्थ्य सुरक्षाको मापदण्ड अनुसार छठ पर्व मनाउन अनुमति दिएपछि भद्रपुर नगरपालिकाको सहकार्यमा आयोजक समितिले तयारी पूरा गरेको हो।

नदी किनारको मसानघाटदेखि मेची पुलको मुख्यद्वार हुँदै देवी बस्तीसम्मको करिब डेढ किलोमिटर वरिपरि करिब ५ हजारभन्दा बढी पूजा स्थल (घाट) निर्माण गरिएको छ। पण्डाल र घाट निर्माणका लागि मैथिली समाज भापा र युनिक समूह भद्रपुर सामूहिक रूपमा लागीपरेका थिए। उता मेची नदीमा भारतीय नागरिकले पनि छठ घाट र पण्डाल बनाउने तयारी पूरा गरेका छन्। भारतको बंगाल तथा विहार गरी दुई वटा राज्यसँग जोडिएको मेची नदीको सीमा क्षेत्रमा मनाइने प्रवेश १कै सबैभन्दा फराकिलो, लामबद्ध छठ पर्व भापा जिल्लाको भद्रपुरको मेची नदीमै मनाइन्छ। त्यही भएर नेपालको जनकपुरपछि भद्रपुरको छठ पर्व दोस्रो स्थान ओगट्न सफल भएको आयोजक समितिले दावी गरेको छ।

'यस वर्ष विरीडमै'

नदीमा किनारमा बिजुलीवती जडान, दुई वटा अस्थायी बाँसे पुल निर्माण, सरसफाई, खानेपानी व्यवस्थापन, सुरक्षा घाट, स्वागत गेट, हेल्थ डेस्क, सूर्य भगवानको मूर्तिस्थल निर्माण गरिएको मैथिल समाजका अध्यक्ष रमेशचन्द्र भा. बताउँछन्। 'यसवर्ष घाट निर्माणको जिम्मा मैथिल समाजले लिएन'- उनले भने- ब्रतालु परिवारले आफैँ घाट निर्माण गरिरहेका छन्। समाजले कोभिडलाई मध्यनजर गरी व्यवस्थापनको जिम्मा मात्र लिएको उनको भनाइ छ।

युनिक समूहले भने आफैँले घाट निर्माण गरेको छ। समूहले ५ फुट घाटको ५ सयदेखि ७५० रूपैयाँसम्म लिएको समूहका अध्यक्ष नारद राजवंशीले बताए। गरीब तथा विपन्न परिवारलाई नि:शुल्क घाट उपलब्ध

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

बिर्तामोड, कात्तिक २३। कोभिडका कारण गत वर्ष स्थगन गरिएको छठ पूजा यस वर्ष कनकाई-दस्थित विरिड खोलामा नै गरिने भएको छ। छठ समाज सेवा समिति बिर्तामोडको आयोजनामा विरिड खोला विगतका वर्ष भैं यस वर्ष पनि छठ पूजा गरिने भएको हो।

छठ समाज सेवा समिति बिर्तामोडका अध्यक्ष राजकुमार गुप्ताका अनुसार पूजा अर्घ्य गरिने कार्यक्रमको उद्घाटन प्रतिनिधि सभा सदस्य पवित्रा निरौला खरेलले गर्ने भएकी छन्। वृहत् सांस्कृतिक कार्यक्रमसहित पूजाको आयोजना गर्न लागिएको बिर्तामोडमा मंगलवार साँघुरो पत्रकार सम्मेलन गरी जानकारी दिइयो।

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

१९ औषधि पसल निलम्बनमा

भापा, कात्तिक २३। मापदण्ड विपरीत सञ्चालन गरिएका १९ वटा औषधि पसल निलम्बनमा परेका छन्। औषधि व्यवस्था विभागले असोज महिनामा काठमाडौँ उपत्यकाभित्र सञ्चालन गरिएका १९ वटा औषधि पसललाई निलम्बन गर्दै कारवाही गरेको हो। विभागका महानिर्देशक नारायणप्रसाद ढकालले औषधि ऐन-२०२५ को दफा २० को उपदफा ४ (क) बमोजिम सो पसलहरूलाई ४ देखि १५ दिनसम्म निलम्बन गरिएको जानकारी दिए। उनका अनुसार औषधि पसलको अनुगमनका क्रममा अधिकांश पसलले अनुमतिविना नै सञ्चालन गरेको तथा केहीमा म्याद सकिएको औषधि पाइएपछि कारवाही गरिएको हो। औषधि विक्रेता तथा वितरकले पसल तथा फार्मसी औषधि व्यवस्था विभागमा दर्ता गराएर मात्र सञ्चालन गर्नुपर्ने प्रावधान रहेको छ। विभागले लुम्बी भेट फार्मा कोटेश्वरलाई

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

क्षतिको आधारमा राहत

भापा, कात्तिक २३। सरकारले हालैको वेमौसमी वर्षाबाट धानवालीमा भएको क्षतिको राहत उपलब्ध गराउने सम्बन्धमा कार्यदलले पेश गरेको कार्यविधि स्वीकृत गरेको छ। मन्त्रिपरिषद्को यही कात्तिक ८ गतेको बैठकले वेमौसमी वर्षापछि बाढी र डुबानका कारण धानवालीमा भएको क्षतिको अध्ययन गर्न कार्यदल गठन गरेको थियो। कार्यदलमा गृहमन्त्रालयका सचिवलाई संयोजक तोकिएको थियो। सदस्यहरूमा कृषि मन्त्रालयका सचिव, अर्थ मन्त्रालयका सचिव, उद्योग मन्त्रालयका सचिव, संघीय मामिला मन्त्रालयका सचिव र राष्ट्रिय योजना आयोगका सचिव छन्। कार्यदललाई तीन दिनको समयसीमा दिइएको थियो। सञ्चार तथा सूचना प्रविधिमन्त्री ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्कीले कार्यदलले तयार

पारेको कार्यविधि आधारमा थप प्रक्रिया अगाडि बढ्ने जानकारी दिए। वेमौसमी वर्षाका कारण देशभर फण्डे रु सात अर्ब बराबरको धानवाली नष्ट भएको प्रारम्भिक अनुमान गरिएको छ। मन्त्री कार्कीले क्षतिको आधारमा पीडितलाई राहत उपलब्ध गराउने दृढता व्यक्त गरे। मन्त्रिपरिषद्को यही कात्तिक २२ गतेको बैठकले मोतीपुर औद्योगिक करिडोर घटनाका मृतकका परिवारलाई राहत उपलब्ध गराउने निर्णय गरेको छ। यस्तै बैठकले पर्वतको कृषमामा ४०० केभी क्षमताको शवस्थेशन र जुम्लाको शवस्थेशन निर्माणका लागि जग्गा प्राप्त गर्न स्वीकृत प्रदान गरेको छ। ती शवस्थेशनको निर्माणपछि विद्युत् आपूर्तिमा थप सहज हुनेछ। बैठकले कृषि तथा वन सेवा समूहतर्फको राजपत्राङ्कित विशिष्ट श्रेणीको पदमा निरु

दाहाल पाण्डेलाई बढुवा गरेको छ। त्यस्तै कीर्तिपुर नगरपालिका र चीनको हुवेई प्रान्तको हुआङ्गाइ शहरवीच भगिनी सम्बन्ध कायम गर्न स्वीकृत प्रदान गरेको सरकारका प्रवक्तासमेत रहनुभएको मन्त्री कार्कीले जानकारी दिए। त्यस्तै लोकसेवा आयोगको सिफारिसबमोजिम विभिन्न सेवाका राजपत्राङ्कित प्रथम श्रेणीका पदमा नियुक्त गर्ने निर्णय भएको छ। यसैगरी बैठकले विश्व स्वास्थ्य सङ्गठनको जेनेभामा सञ्चालन हुने कार्यक्रममा सहभागी हुन स्वीकृत प्रदान गरेको छ। फरक एक प्रसङ्गमा मन्त्री कार्कीले प्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवाको पहिलो घोषणाअनुसार नै सबै नेपाली नागरिकलाई कोरोनाविरुद्धको खोप उपलब्ध गराउन सरकारले सबै प्रकारका प्रयास गरिरहेको जानकारी दिए।

तीन प्रदेशमा नयाँ प्रदेश प्रमुख

भापा, कात्तिक २३। प्रदेश १ सहित सरकारले सरकारले तीन प्रदेशमा नयाँ प्रदेश प्रमुख नियुक्त गर्ने निर्णय गरेको छ। मन्त्रिपरिषद् बैठकले प्रदेश नं. १सहित सुदूरपश्चिम र कर्णाली प्रदेशमा प्रदेश प्रमुख नियुक्त गर्ने निर्णय गरेको हो। प्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवाको सचिवालयका अनुसार प्रदेश नं. १मा पशु राम खापुङ, सुदूरपश्चिममा देवराज जोशी र कर्णालीमा तिलक परियारलाई प्रदेश प्रमुख नियुक्त गर्न राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारीलाई सिफारिस गर्ने निर्णय गरेको हो। अहिले प्रदेश १ मा सोमनाथ अधिकारी प्यासी प्रदेश प्रमुख छन्। उनीहरूलाई विद्यादेवी भण्डारीले पदमुक्त गरेर नयाँ प्रदेश प्रमुख नियुक्त गर्न सरकारले सिफारिस गरेको हो। त्यस्तै

सुदूरपश्चिममा गंगाप्रसाद यादव, कर्णालीमा गोविन्द कलौती प्रदेश प्रमुख थिए। जोशी कांग्रेस, परियार नेकपा माओवादी केन्द्र तथा खापुङ जनता समाजवादी पार्टीको कोटाबाट परेका हुन्। सुदूरपश्चिम प्रदेश प्रमुख नियुक्त भएका जोशी नेपाली कांग्रेस बाजुराका पूर्व पार्टी सभापति हुन्। शिक्षक पेशाबाट राजनीतिमा आएका जोशी २०४८ सालको आमनिर्वाचनमा सबैभन्दा कम उमेरका विजयी भएका थिए। उनी संविधानसभा सदस्य समेत हुन्। यसअघि प्रदेश २ को प्रदेश प्रमुख भएका परियारलाई गत फागुन ७ गतेको मन्त्रिपरिषद्को सिफारिसमा राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारीले पदमुक्त गरेकी थिएन्।

भोजपुरमा कायमै छ बालीघरे प्रथा

भोजपुर, कात्तिक २३। देशका धेरै क्षेत्रमा परिवर्तन आए पनि भोजपुरको बालीघरे प्रथा परिवर्तन आउन सकेको छैन। यहाँ धेरैजसो दलित सामुदायका मानिस अहिले पनि बालीघरे प्रथामा काम गर्दै आएको दलित सञ्जाल भोजपुरले जनाएको छ। बालीघरे प्रथा भन्नाले वर्षभर काम गरेको ज्यालाको रूपमा अन्न लिने प्रथालाई भनिन्छ। जस अन्तर्गत केही रकम लिएर गाउँभरका घरमा हुने फलाम कुट्ने वा कपडा सिलाउने कामको जिम्मेवारी हुनेगर्छ। कपडा सिलाउने काम गरेबापत वर्षादिनको प्रतिघर दश पाथीदेखि एक मुठी अन्न, चाडपर्वमा भाग भनेर फलाम पिट्ने कपडा सिलाउनेले दशैमा खसीको मासु र साउने, माघे सङ्क्रान्तिलाग्यत चाडमा चामल, नून र सेल रोटी दिने चलन छ।

यसरी दिने गरिएको अन्नलाई बजार मूल्य अनुसार हेर्दा मकै प्रतिपाथी १६० र धान प्रतिपाथी १५५ रूपैयाँ पर्दछ। यसरी काम गरेबापत हरेक घरबाट फलामको काम गर्नेले वर्षभरिमा एक हजार ५५० देखि एक हजार ६०० रूपैयाँसम्म औसतमा पाउने गरेको देखिन्छ। विसं २०६८ सालको जनगणना अनुसार यहाँ १५ हजार ८५२ दलितको सङ्ख्या रहेको छ। जसमा करिब १२ हजार घरपरिवार बालीघरे प्रथामा आश्रित रहेको दलित सञ्जाल भोजपुरका अध्यक्ष दुर्गा रणपहेलीले बताए। अध्यक्ष रणपहेलीले भने- 'देशमा धेरै खालका परिवर्तन आएको छ। सामाजिक सचेतनाका काम भइरहेका छन्। तर यहाँ अझैपनि धेरै वर्षअघिबाट चल्दै आएको बालीघरे प्रथा हट्न सकेको छैन। ग्रामीण भेगका ८५ प्रतिशत दलित समूह अहिले

पनि बालीघरे प्रथामा नै निर्भर छन्।' सामाजिक सुधारका लागि राज्यले अझ ध्यान दिनुपर्ने उनको भनाइ छ। आफू जस्ता अभियन्ताले हकअधिकारको लागि विभिन्न खाले अभियान सञ्चालन गरे पनि त्यो पर्याप्त हुन नसकेको रणपहेलीले बताए। 'यो प्रथाको अन्त्यका लागि हामी लागिरहेका छौं। विभिन्न सचेतनामूलक कार्यक्रम भइरहेका छन्। तर, यस्तो प्रथा भने कायम नै छ। यसको मुख्य कारण गरिबी हो। यसको अन्त्यका लागि सरकारले अझ विशेष ध्यान दिन आवश्यक छ, होइन भने यस्ता परम्परा कायम रहिरहन्छ'- अध्यक्ष रणपहेलीले भने। जिल्लाको अन्नपूर्ण, नागी, लेखक, दलगाउँ, औलिया, वास्ती, जरायोटा, हसनपुरलागायत नौ ओटै स्थानीय तहका विभिन्न ठाउँका करिब १२

हजार दलित घरपरिवारले बालीमा अरुको काम गरी जीविका चलाइरहेका छन्। अधिकांशको जग्गा समेत छैन। टेम्केमैयुङ गाउँपालिका-९ लेखकका हर्कबहादुर विकको वपौँदेखिको दिनचर्या यसरी नै बितिरहेको छ। गाउँमा फलाम पिट्ने काम न्यूनतम ज्यालाको रूपमा बाली लिएर काम गर्नु उनको बाध्यता हो। विक भन्छन्- 'अन्य पेशा गरौं भने पनि पाइदैन। बालबच्चा धेरै छन्। तिनीहरूलाई खुवाउनु पर्छ। परिवारको पेट पाल्न र दैनिकी चलाउनको लागि पनि बाउबाजेको पालादेखि बालीघरेको काम गर्दै आएको छु। यो हाम्रो बाध्यता नै छ। गरिबीका कारण हाम्रो लागि अर्को विकल्प छैन।' त्यस्तै टेम्केमैयुङ गाउँपालिका-५ चोलन्तीका गोरे

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

जग्गा बिक्रीमा

बिर्तामोड भगवान चोकस्थित हाइवेबाट तीन सय मिटर दक्षिणमा रहेको एक कट्टा जग्गा बिक्रीमा छ। आवश्यक पर्ने महानुभावले सिधा सम्पर्क गर्नुहोला।
मो. नं. ९८५२६७२६२०, ९८०२०७२६२०

कर्मचारी आवश्यकता

यस मेनपावरलाई निम्न अनुसारका कर्मचारी आवश्यक परेकोले इच्छुकले तु-सम्पर्क गर्नुहोला।
पद : रिसेप्सनिष्ट २ जना (महिला)
योग्यता : +२ वा सो सरह, कम्प्युटरमा दक्ष।
उकुमेन्टेशन : २ जना (महिला)
योग्यता : +२ वा सो सरह, नेपाली र अंग्रेजी टाइप गर्न सक्ने, ग्राफिक्स डिजाइनमा दक्ष, कम्प्युटर सम्बन्धी पूर्ण ज्ञान भएको
पि.आर.ओ. : १ जना (पुरुष) (कम्प्युटरमा दक्ष, सम्बन्धित काममा अनुभव भएको)
सम्पर्क : ९८१५९९१००८, ९८०७९२९९३

वर्षाले ढालेको धान बाली: ताप्लेजुडको सिदिङ्वा गाउँपालिका-४ साब्लाखु गाउँमा वर्षाले ढालेको धान बाली। रास्स

मोरङमा कोरोना संक्रमित धेरै

भाषा, कात्तिक २३। पछिल्लो २४ घण्टामा प्रदेश नं १ सबैभन्दा बढी मोरङमा ३८ जनामा कोरोना सङ्क्रमण पुष्टि भएको छ। स्थानीय पालिकाका अनुसार सबैभन्दा बढी विराटनगर महानगरपालिकामा २७ जनामा कोरोना सङ्क्रमण पुष्टि भएको सामाजिक विकास मन्त्रालयले जनाएको छ। मन्त्रालयका अनुसार भाषामा १७, सुनसरीमा १०, इलाममा दुई, सङ्खुवासभा र उदयपुरमा एक/एक जना गरी कूल ९५ जनामा सङ्क्रमण देखिएको हो। सो सङ्क्रमित ५५८ जनाको पीसीआर परीक्षण गर्दा ६९ र ११०को एन्टिजेन परीक्षण गर्दा २६ जनामा सङ्क्रमण पुष्टि भएको छ। प्रदेशमा आजै १७ महिलासहित ३२ जना कोरोना सङ्क्रमणमुक्त भएका छन् भने चार महिलाको मृत्यु भएको मन्त्रालयले जनाएको छ।

जोखिम क्षेत्रको 'म्यापिङ' गर्ने निर्णय

भाषा, कात्तिक २३। प्रदेश नं. १ को आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय अन्तर्गत विपद् कार्यकारी समितिको बैठकले यही कात्तिक २ गते आएको अक्टोबर वर्षा र त्यसपछिको बाढीपहिरोबाट प्रदेशमा भएको क्षतिको समग्र समीक्षा गरेको छ। समितिका अध्यक्ष तथा आन्तरिक मामिला तथा कानूनमन्त्री केदार कार्कीको अध्यक्षतामा बसेको बैठकले बाढीबाट भएको क्षति तथा प्रभावलाई सम्बोधन गर्ने निर्णय गरेको हो। वर्षा र त्यसपछिको डुबान, कटान तथा पहिरोबाट भएको क्षतिको विषयमा समग्र समीक्षा गर्दै पाँचथरको मिक्लाजुङ जोङ्गे सदक सञ्चालन गर्न समन्वय गर्ने निर्णय भएको छ। सडक अवरुद्ध भएकाले खाद्यान्न तथा नुनलगायत सामग्री अभाव भयो भन्ने गुनासो आएकोले स्थानीय भौतिक पूर्वाधार मन्त्रालय र सडक डिभिजनसँग समन्वय गरेर तत्काल सडक मर्मत गर्दै सञ्चालन गर्न समन्वय गर्ने, वर्षा र बाढीबाट भएको मृत्युको विवरण प्राप्त भए पनि अन्य क्षतिको विवरण पूर्णरूपमा आउन बाँकी रहेकाले जिल्लास्थित देवी प्रकोप उदार समितिबाट चाँडै लिने, १४ जिल्लामा विपद्जन्य के-के घटना हुन सक्छन् भन्ने जोखिम क्षेत्रको 'म्यापिङ' गरेर यकिन विवरण जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले १५ दिनभित्र मन्त्रालयमा पठाइसक्ने निर्णय भएको मन्त्रालयका सचिव कालिप्रसाद पराजुलीले जानकारी दिए। प्रदेशका १४ वटै जिल्लास्थित विपद् व्यवस्थापन समितिलाई सम्भावित विपद्का कारण उत्पन्न परिस्थितिमा उद्धारका लागि आवश्यक पर्ने सामग्री आवश्यक भए मन्त्रालयमा माग गरेर पठाउने, बाढीपहिरोबाट भएको भौतिक संरचना आदि क्षतिको भौतिक पूर्वाधार मन्त्रालयबाट एकीकृत विवरण तयार गरी मर्मत गर्नुपर्ने सडक भए मर्मत गर्ने र पहिरोको दीर्घकालीन समाधान गर्नुपर्ने भए सोसमेत गर्ने निर्णय भएको छ।

२० लाख नगदसहित पक्राउ

भाषा, कात्तिक २३। पर्सा वीरगञ्ज महानगरपालिका-८ घण्टाघरबाट स्रोत नखुलेको नगद २० लाख रुपैयाँ सहित चारा विश्रामपुर गाउँपालिका-५ नकटुवा बस्ने ३१ वर्षीय चन्द्रनकुमार साहलाई प्रहरीले पक्राउ गरेको छ। घण्टाघरबाट आदर्शनगरतर्फ जाँदै गरेको ना.४८ प ७९९१ नम्बरको मोटरसाइकललाई जिल्ला प्रहरी कार्यालय पर्साबाट खटिएको प्रहरीले जाँच गर्ने क्रममा मोटरसाइकल चालक साहलाई उक्त नगदसहित फेला पारी पक्राउ गरेको हो। उनी उपर बैंक तथा वित्तिय संस्था सम्बन्धि ऐन, २०७३ विरुद्धको कसूरमा अनुसन्धान अगाडि बढाइएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय पर्साले जनाएको छ।

साँघुरो...

गराएको उनको भनाइ छ। मधेसी समुदाय बाहेक अहिले साभा पर्वको रूपमा पहाडी, मारवाडी, बंगाली, राजवंशी, लगायतका समुदायले मेची नदीमा छठ पर्व मनाउँदै आइरहेका छन्। मेची नदीमा छठ हेर्न देशका विभिन्न जिल्ला लगायत भारतबाट पनि हजारौं भक्तजन आउने गरेकोले यसको छुट्टै महत्व र पहिचान रहेको जानकारहरू बताउँछन्। **घाट निर्माणमा समस्या** गत कात्तिक २ गते परेको अक्टोबर वर्षापछि मेची नदीमा आएको बाढीका कारण पानी पश्चिमतर्फको बाँध नजिकैबाट बग्न थालेपछि घाट निर्माण गर्न केही समस्या उत्पन्न भएको छ। मेची पुल प्रवेशद्वार तलको भाग नजिकैबाट पानी बग्न थालेपछि भीडभाड हुने स्थानको क्षेत्र कम भएको मैथिल समाज भाषाका अध्यक्ष फाले बताए। पुलको प्रवेशद्वारमै बढी भीडभाड हुने भएपछि त्यसको व्यवस्थापनका लागि नगरपालिकाको सहयोगमा दुईवटा अस्थायी बाँसे पुल निर्माण भइरहेको उनले बताए। 'बाँसे पुल निर्माण भएपछि ब्रतालु

भोजपुरमा ...

पाथी अन्न, दशैं तिहारलगायत चाडपर्वमा केही पैसा र अन्न दिन्छन्।' दलित अधिकारकर्मी दुर्गा रणपहेलीले गरिबीको कारण दलित परिवार बालीघरेमा काम गर्न बाध्य भएको बताए। बालीघरेमा काम गर्दा उचित ज्याला पाउन नसक्दा अहिलेका युवा पुस्ताले विस्तारै यो पेशा गर्न छोडेको उनको भनाइ छ। बालीघरे प्रथा अनुसार काम गर्दा अन्नबालीको रूपमा न्यूनतम ज्याला लिनुपर्ने बाध्यता त छँदैछ, त्यसमाथि दलितलाई यो प्रथा अनुसार काम गर्दा व्यक्तिगत र सामाजिक रूपमा गरिने अपमान र विभेदपूर्ण बोली र व्यवहारले पनि उनीहरूको सम्मानमा चोट पुरने दलित अगुवाको भनाइ छ। बालीघरे प्रथामा काम गर्नेको समस्या समाधान गर्ने दायित्व राज्यले लिनुपर्ने अपमान र विभेदपूर्ण चित्रलाल विकले बताए। बालीघरे प्रथामा काम गर्ने व्यक्तिले वार्षिक काम गरेबापत पाउने अन्नबाली थोरै हुने उनीहरूको भनाइ छ। यसरी काम गरी प्राप्त गर्ने धान, मकै र अन्य बालीलाई पैसामा परिवर्तन गर्दा न्यूनतम वार्षिक रूपमा अधिकतम ६० हजारदेखि ९५ हजारसम्म आम्दानी हुने देखिन्छ। तर, ज्यालाको रूपमा थोरै अन्न पाउने धेरै छन्। यस विषयलाई नीतिगत रूपमा राज्यले सम्बोधन गर्न पहल गर्नुपर्ने टेम्केमैयुङ गाउँपालिकाका दलित अगुवा हरिबहादुर लम्साल (सार्की)ले बताए। भोजपुर सदमुकाम, दिङ्गला बजार, प्याउली बजार, घोडेढाटा बजार लगायतको ठाउँमा टाठावाठा तथा हुने खाने दलित पसल खोलेर विभिन्न व्यवसाय गर्दै आएका छन्। दलितको पीडा भने दलित अगुवाको भनाइ छ। बालीघरे प्रथाको समाधान गर्न दायित्व राज्यले लिनुपर्ने अपमान र विभेदपूर्ण चित्रलाल विकले बताए। बालीघरे प्रथामा काम गर्ने व्यक्तिले वार्षिक काम गरेबापत पाउने अन्नबाली थोरै

तथा भक्तजनहरू पारिपट्टि जान पाउँछन्- उनले भने- जसले एकै ठाउँमा भीडभाड कम हुन्छ।' 'पुलको बाँध नजिकै पानी बग्न थालेकोले देवीवस्ती नजिकै बालुवाको बाँध लगाएर पानीलाई सार्न पाएको भए पूजास्वयं फराकिलो हुने थियो'- स्थानीय भीमासिंह राजपुतले भने। देवीवस्तीमा पनि युनिक समूहले पूजा आयोजना गरिरहेको हुँदा बाँध लगाएर सार्न नसकेको उनको भनाइ छ। 'योपटक एकैठाउँमा बढी भीडभाड हुने निश्चित छ'- उनले भने- 'भीडभाड नियन्त्रणका लागि सबै लाग्नुपर्ने हुन्छ। **ट्याक्टरसहित चार पाइरो सवारी साधनमाथि रोक** प्रहरीले भीडभाडलाई मध्यनजर गरी यसवर्ष कुनै पनि सवारीसाधन मेची नदी किनारसम्म लैजान रोक लगाउने भएको छ। ब्रतालु तथा भक्तजनहरूको शान्ति सुरक्षालाई लक्षित गर्दै भद्रपुर भन्सार कार्यालय र पशुपति प्रावि अगाडिवाटै ट्याक्टरसहित ट्याम्पो, रागाँगाडा, मोटरसाइकल, चार पाइरो सवारीसाधनमाथि रोक लगाउने निर्णय गरिएको वडा प्रहरी कार्यालय भद्रपुरका इन्स्पेक्टर दलकुमार राईले बताए। भक्तजन तथा दर्शनार्थीहरूको उच्च चाप हुने समयमा

भद्रपुर बजारभित्र बुधवार दिउँसो २ बजेदेखि रातिसम्म र विशीवार विहानको ३ बजेदेखि साढे ७ बजेसम्म कुनै पनि प्रकारका ठूला सवारीसाधनहरू (ट्रक, लहरी, बस, टिपर) प्रवेश निषेध गर्ने निर्णय भएको बताउँदै इन्स्पेक्टर राईले भने- 'ब्रतालु परिवारजनले लिएर आउने सवारीसाधनलाई पनि मेची नदी किनारसम्म जाने अनुमति दिने छैनौं, ती सवारीसाधनसहित अन्य सवारीसाधनहरूलाई भद्रपुर माथि, पशुपति प्रावि र मेची आँखा अस्पताल भएको खुला ठाउँमा पार्किङको लागि व्यवस्थापन मिलाउने छौं।' सीमावर्ती मेची नदीको छठ पूजामा करिब ५० हजार भन्दा बढी भक्तजनहरू आउने अनुमान गरिएकोले सुरक्षा व्यवस्था चुस्त दुरुस्त बनाउन दुवै देशका सुरक्षा निकायसँग समन्वय गरी सुरक्षा योजना बनाइएको इन्स्पेक्टर राईले बताए। आयोजक समिति, भद्रपुर नगरपालिका, सशस्त्र प्रहरी र भारतीय सुरक्षाकर्मीको सहकार्यमा छठ पूजाका दिन नदी किनार दुई सयभन्दा बढी सुरक्षाकर्मी परिचालन गरिनेछ। नेपाली प्रहरी र ट्राफिक प्रहरी गरी एक सय ५०, सशस्त्र प्रहरी ६० परिचालन हुनेछन्। छठ पूजा स्थलमा हुन सक्ने सम्भावित आपराधिक

तथा उच्छुखल गतिविधि रोक्न विभिन्न स्थानसहित मेची पुलमाथि पनि प्रहरी परिचालन गरिने उनले बताए। लुटपाट, चोरी तथा बारुदजन्य पटाका नियन्त्रण गर्नका लागि पैदल गस्ती तथा सादा पोशाकमा पनि प्रहरी परिचालन गरिनेछ। साथै भक्तजनहरूको सुरक्षालाई मध्यनजर गरी छठमा प्रहरी हेल्थ डेस्क समेत राखिने बताइएको छ। **चिया वितरणमा रोक, मास्क वितरण गर्नुपर्ने** अघिल्लो वर्षहरूमा भक्तजनहरूको सेवा सुविधालाई मध्यनजर गर्दै नेत्र ज्योति समाज भद्रपुर, मुना चिया र युनिक समूहले निःशुल्क चिया तथा पानी वितरण गर्दै आएका थिए। यस वर्ष पनि चिया तथा पानी वितरण गर्ने उनीहरूले योजना बनाएका थिए। तर, कोभिड महामारीका कारण यसवर्ष चिया तथा पानी वितरण गर्ने कार्यमा रोक लगाउने निर्णय भएको वडा प्रहरी कार्यालय भद्रपुरका इन्स्पेक्टर राईले बताए। चिया तथा पानी वितरण गरिने स्थानबाट यसवर्ष सेनिटाइजर र मास्क वितरण गर्नुपर्ने निर्णय गरिएको उनको भनाइ छ। **सूर्य भगवानको स्थायी मूर्ति राख्ने अभियान** भद्रपुर-५ नम्बर वडा कार्यालयले मेची निर्भर पार्क

निर्माण गर्ने योजना अघि सारेर काम गर्ने थालेपछि मेची किनार हेर्न लायकको भएको छ। मेची निर्भर पार्क निर्माणले नदीको किनारको मुहार फेरिएसँगै युनिक समूह भद्रपुरले नदी किनारमा सूर्य भगवानको बुझ्नेको मूर्ति राख्ने अभियान यसै वर्षदेखि थालेको समूहका अध्यक्ष नारद राजवंशीले बताए। देवीवस्ती नजिकै नदी किनारमा मूर्ति राख्ने अभियानमा जुटेको बताउँदै राजवंशीले भने- यस अभियानमा सबैले सहयोग गर्नुपर्ने हुन्छ। 'हरेक वर्ष छठ पूजामा सूर्य भगवानको मूर्ति खरिद गरेर ल्याउनुपर्ने बाध्यता छ'- उनले भने- 'यसको अन्त्यका लागि स्थायी रूपमा मूर्ति राख्न लागेका हौं।' भद्रपुरको छठको सर्वत्र चर्चा भएकोले नदी किनारमै सूर्य भगवानको मूर्ति राखेपछि भक्त चर्चा हुने उनको विश्वास छ। **यस ...** समाजका वरिष्ठ उपाध्यक्ष घनश्याम चौधरीले बिर्तामोड सहित चारपाने, लक्ष्मीपुर, दुर्गापुर लगायतका क्षेत्रका स्थानीयले विधिपूर्वक यो पूजा गर्ने बताए।

२० सदस्यको पदावधि सकिँदै

काठमाडौँ, कात्तिक २३। राष्ट्रियसभाका उपाध्यक्षसहित एकतिहाइ सदस्यको आगामी फागुन २१ गते पदावधि सकिँदैछ। चारवर्षे पदावधि सकिनेमा उपाध्यक्ष शशिकला दाहाल र विषयगत समितिका सभापतिव्रज तारादेवी भट्ट, रामनारायण विडारी र परशुराम मेधी गुरुदसमेत छन्। नेकपा (एमाले)का आठ, नेकपा (एकीकृत समाजवादी) का चार, नेकपा (माओवादी केन्द्र) का चार र नेपाली कांग्रेसका तीन सदस्यको पनि फागुन २१ कार्यकाल समाप्त हुनेछ। राष्ट्रपतिबाट विषयविज्ञका रूपमा मनोनित सदस्य विडारीको पनि सोही मितिमा चारवर्षे कार्यकाल समाप्त हुँदैछ। पदावधि समाप्त हुनेमा अगमप्रसाद वान्तवा राई, उदया शर्मा पौडेल, कविता बोगटी, खीमकुमार विक, चक्रप्रसाद स्नेही, जीवन बुढा, दृगनारायण पाण्डे,

ठोन्द्रप्रकाश पुरी, तारादेवी भट्ट, दीनानाथ शर्मा, नैनकला ओभ्रा, राधेश्याम अधिकारी, रामलखन चमार, शान्तिकुमारी अधिकारी र शेरबहादुर कुँवर हुन्। विसं २०७५ असार ४ गते भएको गोला प्रथाद्वारा चारवर्षे पदावधि कायम भएका सदस्यको पदावधि सकिन लागेको हो। स्थायी सदन भएकाले राष्ट्रियसभाका एकतिहाइ सदस्यको पदावधि प्रत्येक दुई वर्षमा समाप्त हुनेछ। चारवर्षे पदावधि सकिनेमा सात महिला, तीन दलित समुदाय, अपाङ्गता भएका व्यक्ति वा अल्पसंख्यकबाट दुई र अन्य समुदायका सात सदस्य छन्। माथिल्लो सदनका रूपमा रहेको ५९ सदस्यीय राष्ट्रियसभा सदस्यको पदावधि छ वर्षको हुन्छ। राष्ट्रियसभा सदस्य निर्वाचनमा प्रदेशसभा सदस्य, गाउँपालिका अध्यक्ष र उपाध्यक्ष तथा नगरपालिका

प्रमुख र उपप्रमुख मतदाता हुन्छन्। सरकारले राजनीतिक दलको सहमतिमा एकतिहाइ सदस्यको रिक्त हुने पदका लागि निकट भविष्यमै निर्वाचनको मिति घोषणा गर्ने यसअघि नै जनाइसकेको छ। सदस्यको पदावधि समाप्त हुनुभन्दा कम्तीमा ३५ दिनअघि नै निर्वाचन गरिसक्नुपर्ने कानूनी व्यवस्था छ। राष्ट्रियसभा सदस्यका लागि ३५ वर्ष उमेर पुगेको हुनुपर्छ। प्रवृद्ध समूहको प्रतिनिधित्व हुने भएकाले राष्ट्रियसभालाई परिपक्व सदन मानिन्छ। वि.सं. २०७४ भएको राष्ट्रियसभा सदस्य निर्वाचनमा नेकपा (एमाले) २७, नेपाली कांग्रेस १३, नेकपा (माओवादी केन्द्र) १२ तथा तत्कालीन राष्ट्रिय जनता पार्टी नेपाल र सङ्घीय समाजवादी फोरमले दुई/दुई सिटमा विजयी हासिल गरेका थिए।

रजनीकान्तको 'अन्नाथे' ले कमायो १ सय ८६ करोड

दीपावलीमा रिलिज भएका भारतका दुई फिल्मले बक्सअफिसमा आक्रामक व्यापार गरिरहेका छन्। बलिउड सुपरस्टार अक्षय कुमार स्टार फिल्म 'सूर्यवंशी' ले प्रदर्शनको चार दिनमा ९१ करोड ५९ लाखको कमाई गरेको छ भने साउथ सुपरस्टार रजनीकान्त अभिनीत फिल्म 'अन्नाथे' ले विश्वभरबाट प्रदर्शनको पाँच दिनमा नै कूल १ सय ८६ करोड ५८ लाख कमाउन सफल भएको छ। रजनीकान्तको फिल्मले प्रदर्शनको पहिलो दिन ७० करोड १९ लाख छापेको थियो। त्यस्तै, 'अन्नाथे' ले दोस्रो दिन ४२ करोड ६३ लाख, तेस्रो दिन ३३ करोड ७१ लाख, चौथो दिन २८ करोड २० लाख र पाँचौ दिन

११ करोड ८५ लाख कमाएको ट्रेड एनालिस्ट मनोबाला विजयबालनले ट्वीटरमा उल्लेख गरेका छन्। अबको दुई दिनमा फिल्मको कमाई २ सय करोड नाउने देखिएको छ। 'अन्नाथे' रजनीकान्तको ९औं फिल्म हो, जसले बक्सअफिसमा सय करोडको आँकडा नाघेको छ। यो फिल्मलाई शिवाले निर्देशन गरेका हुन्। फिल्ममा अभिनेत्री कीर्ति सुरेशले रजनीकान्तको वहिनीको भूमिका निर्वाह गरेकी छन्। यसका अलावा सुश्रु सुन्दर, मीना र जगपथी बाबूको पनि फिल्ममा मुख्य भूमिका रहेको छ। फिल्मलाई 'पेट्टाना' नामबाट तेलगुमा डब समेत गरिएको छ।

चार बदमासको कथामा 'सिल्ली फो'

राजबहादुर सानेको लेखन तथा निर्देशनमा फिल्म 'सिल्ली फो' बन्ने भएको छ। चार बदमासको कथामा निर्माण हुने फिल्ममा केकी अधिकारी मुख्य भूमिकामा छन्।

यो फिल्मको पहिलो चरणको छायांकन पूरा भइसकेको छ। १५ दिन खिचेर ब्रेक लिइएको फिल्मको मसीरी १ गतेबाट दोस्रो चरणको छायांकन हुने निर्देशक सानेले बताए। फिल्मको सम्पूर्ण छायांकन बाँके क्षेत्रमा हुनेछ। फिल्ममा केकीका अलावा राजाराम पौडेल, रवीन्द्र भा, दिनेश रेग्मी, दीपक थापा, अनिथा श्रेष्ठ, चन्द्र पोखरेल, अनिता लामिछाने, भूगोल कार्की, रमेश बजगाई, सरस्वती रामजाली मगर, सागर विष्ट, कुशल बोहोरा, गोपाल विक, राजकुमार सापकोटा, छत्रेश्वर प्रसाद शर्मा लगायतका कलाकारहरूको अभिनय देख्न पाइनेछ। फिल्मको मूल कथा केकीको बरिपरी घुम्ने जानकारी प्राप्त छ। रुद्र खनाल प्रस्तुतकर्ता रहेको फिल्मको निर्मातामा मनोज डिके र सह-निर्मातामा विशाल श्रेष्ठ र सागर विष्ट रहेका छन्। फिल्ममा दिव्यराज सुवेदी छायाँकार, पुरुषोत्तम न्यौपाने संगीतकार र रामजी लामिछाने कोरियोग्राफरको रूपमा छन्। 'पर्खी बसे फर्की आउनेछु, डोली, विरागना' जस्ता फिल्मको निर्देशन गरिसकेका सानेले 'सिल्ली फो' को कथा पूर्ण कमेडी रहेको बताएका छन्।

पूर्वाञ्चल

सम्पादकीय

छठको शुभकामना

नेपालीले मनाउने सर्वाधिक ठूलो पर्व दशैं र त्यसपछि आउने तिहार पनि समापन भएको छ । आज त्यसपछिको ठूलो र महत्त्वको चाड छठ मनाइँदैछ । वैदिक सनातन धर्मका सम्पूर्ण पर्वहरू प्रकृतिको वरिपरि घुमेका छन् । अर्थात् वैदिक संस्कृतिले प्रकृतिलाई पूजा गर्न सिकाएको छ, त्यसै आधारमा हाम्रो जीवन प्रारम्भ भएको छ । प्राणी जगतको बाँच्ने आधार पनि प्रकृति नै हो । त्यही कारण प्रकृति पूजक जाति भनिने सनातनी सभ्यताका अनुचरहरूले विभिन्न समयमा विभिन्न चाडपर्वहरू मनाउँछन् । तिनैमध्ये पर्ने छठ षष्ठी तिथिको अपभ्रंश मानिन्छ । शुरुमा तराईबासीहरूले मनाउने गरेको छठ हिजोआज नेपालीको साभ्ना पर्व बनेको छ । सद्भाव, भ्रातृत्व र स्नेहको पर्वका रूपमा समेत मनाइने यो पर्वले मूलतः सूर्यको पूजा आराधना गर्नुपर्छ भन्ने सन्देश दिएको छ ।

त्यसो त पृथ्वी स्वयम् प्रकृति हो भने ब्रह्माण्डमा रहेका सबै ग्रह-उपग्रहहरू पनि प्रकृतिकै अंश हुन् । त्यसमाथि सूर्य सर्वाधिक ठूलो ग्रह हो जसले पृथ्वीबासीलाई प्रकाश, ताप, न्यानोपन र वर्षा दिएर सम्पूर्ण प्राणी र वनस्पतिको जीवन सञ्चार गर्छ । त्यहीकारण सूर्यलाई शक्तिको मूलस्रोत मानिएको छ । वैदिक सनातन धर्मका सबै चाडपर्वहरू पृथ्वी र ऊर्जासँग सम्बन्धित छन् । छठ पर्व सूर्य देवको अनुष्ठान गर्ने पर्व भएको र सूर्यसँग मानव अस्तित्व जोडिएकाले यो पर्वमा नदी, ताल, पोखरीहरूलाई सफा पारिन्छ । त्यस्तै पूजास्थलसम्म पुग्ने सडक सफाई गर्नुका साथै नदी किनारमा भएका भारपात उखेलेर, केराका थम्बा गाडेर, बत्तीले सजाएर सुन्दर बनाइन्छ । कात्तिक शुक्ल चतुर्थीबाट शुरु हुने पर्व षष्ठीका दिन अस्ताउँदो र भोलिपल्ट बिहान उदाउँदो सूर्यलाई अर्घ्य दिएपछि समापन हुन्छ ।

यो वर्ष पनि वैश्विक महामारी कोभिड-१९ का कारण मानव अस्तित्व नै संकटमा पर्‍यो । यसका कारण हाम्रा चाडपर्वहरू मात्र होइन जीवन पद्धति नै अनियमित भइरहेको छ । त्यसको संक्रमणबाट जोगिन सरकारले स्वास्थ्यको मापदण्ड निर्धारण गरेको छ । जसअनुसार भीडभाड गर्न, अनावश्यक हिँडडुल गर्न रोक लगाइएको थियो । तर, अहिले संक्रमण कम भएकोले छठ पर्व नदी, तलाउ, कुण्डहरूमा धुमधामका साथ मनाइँदैछ । प्रकृति र सभ्यताको संगम जस्तै बनेको छठ पर्वले सबैमा सद्भाव, बन्धुत्व, सहिष्णुता जगाओस् । महामारी निर्मूल नै भइसकेको अवस्थामा सावधानीसहित छठ मनाऔं । सूर्य, नदी र मानव जातिका बीचको निकटता र गहिरो सम्बन्ध अझ गाढा बनेोस् । पृथ्वीसँगै सम्पूर्ण प्राणीको रक्षा होस् । सम्पूर्ण जीव र जगतको कल्याण होस् । छठ माताले सबैको कल्याण गरुन् ।

राजकुमार पोखरेल

अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाउनुपर्ने विषयमा बेलैमा ध्यान पुऱ्याउनु पर्छ । नगरपालिकाले पूरा गर्नुपर्ने दायित्व पूरा गर्नुपर्छ । जनताले पालना गर्नुपर्ने दायित्व र कर्तव्यबारे जनतालाई सूचित गर्नुपर्छ । अटेर गर्ने कसैको मुख नहेरी कडा ढण्ड र जरिवाना गर्न सक्नु पर्छ । तबमात्र पूर्ण सफलता प्राप्त गर्न सम्भवैसम्भव छ ।

फोहर व्यवस्थापन गर्न कहिले अघि बढ्ने हामी

वि. सं. २०४५ सालमा वीरता जेसीजले शुरु गरेको बिर्तामोड बजार सरसफाई अभियानलाई विभिन्न समयमा विभिन्न संघ-संस्थाहरूले निरन्तरता दिइ रहे । तर, अझै पनि बिर्तामोड बजारको फोहर-मैला व्यवस्थापन हुन सकेको छैन । जतातै फोहर फालेको र बाटोमा फोहरको थुप्रो देख्न पाइन्छ । बाटो मै प्लाष्टिकजन्य फोहर बालेर टोल नै प्रदुषित पार्ने काम भन्ने बढीरहेको छ । यस्तैमा फेरि एकपटक उद्योग वाणिज्य संघ बिर्तामोड र बिर्तामोड नगरपालिकाको संयुक्त प्रयास देखिएको छ । दुबै संस्था बजारमा उत्पादन हुने फोहर-मैलासँग प्रत्यक्ष सरोकार राख्दछन् । हिजो स्थानीय निकायसँग सिमित शक्ति र श्रोत मात्र थियो । यसपटक नगरपालिका आफैमा स्थानीय सरकार पनि हो । जसले नगरको फोहर-मैला व्यवस्थापन गर्न नियम-कानून बनाएर कडाइका साथ लागू गर्न सक्छ । यस विषयमा नगर प्रमुख ध्रुव शिवाकोटीले विशेष चासो देखाउनु भएको छ ।

फोहर-मैला व्यवस्थापन गरेर छोड्ने सार्वजनिकरूपमा प्रतिबद्धता व्यक्त गर्नुभएको छ । फोहर जथाभावी फ्याल्ने ब्याक्ति वा संस्थालाई जरिवाना गरिने चेतावनी उहाँले

फोहर-मैला व्यवस्थापनप्रति दुबै संस्थाले देखाएको चिन्तन र चिन्ताका कारण बिर्तामोडबासीको मेरेको मनलाई जगाएको छ । अब साच्चै बजार सफा हुनेमा सबैलाई आशा पलाएको छ । अझै पनि कतिपयलाई बिर्तामोड बजारको फोहर-मैला व्यवस्थापन हुने कुरा पत्यार नलाम्न सक्छ । हामी आफूले आफैलाई विश्वास गर्न नसक्दा यस्तो सोचको विकास हुनु स्वभाविक हुन्छ । यो त एउटा अभियान हो । यसलाई सहयोग नगरेर टुटुटुले हेरेर बस्नै । गल्ती कमजोरी मात्र खोज्नै भने पक्कै सफलता पाउन कठिन हुन्छ । तर, यदि यो हाम्रो लागि थाहालेको अभियान हो भनेर कुनै रूपमा संलग्न हुने हो भने यो अभियानको सफलताले बजार सफा, सुघर र सुन्दर पक्कै बनेछ । साथै फोहरबाट उत्पन्न हुन सक्ने रोगव्याध महामारीबाट आफू र परिवारलाई बचाउन पनि पुग्छ । बिर्तामोडबासीको विशिष्ट परिचय पनि हाम्रो स्वतः बन्न पुग्नेछ । हाम्रो गौरव बढ्नेछ । त्यसैले कुनै न कुनै रूपमा यस अभियानमा आफूलाई हामी सबैले सहभागी गराउन जरुरी छ ।

बिर्तामोड नगरपालिका र उद्योग वाणिज्य संघ बिर्तामोडले

दुई घण्टा उपस्थित हुनुपर्ने बाध्यकारी नियम थियो । लाइसेन्समा प्याल पार्ने र हद्दे नैको लाइसेन्स रद्द गरिदिन सक्ने प्रावधान छ । कसैको भनसुन पनि काम नलाम्ने देखेपछि नियम पालना गर्नुको विकल्प रहेन । मानिसलाई नियम पालना गर्न बाध्य बनायो । यसका लागि नेपाल प्रहरीको सक्रियतालाई सलाम भन्ने पर्छ ।

बिर्तामोड बजार सफा हुनुपर्ने चाहना कुनै नयाँ परिकल्पना भने होइन । बिर्तामोड अस्तित्वमा आउनु अगाडि बिर्तामोड यस क्षेत्रको पुरानो बजार थियो । यसोभन्दा धेरैलाई अचम्म लाम्न सक्छ कि आजभन्दा ५० वर्ष अगाडि नै बजार सफा राख्ने हाम्रो परम्परा थियो । हेरक बिहान भाडुले बडारेर बजार सफा गर्ने चलन थियो । फोहर-मैला फ्याल्न स्थान निश्चित गरिएको हुन्थ्यो । मेरेका जनावर फ्याल्न स्थान तय गरेको हुन्थ्यो । त्यहीँ लगेर फ्याल्ने गरिन्थ्यो । यसका लागि गाउँ पञ्चायतले छुट्टै कर्मचारी नियुक्त गरेको हुन्थ्यो । त्यसैले जुन ठाउँको इतिहास नै फोहर-मैलालाई उचित व्यवस्थापन गर्नुपर्छ भन्ने छ । त्यस ठाउँका जनप्रतिनिधि, संघ-संस्था र बासिन्दा सक्रिय हुने हो भने फोहर-मैला व्यवस्थापन गर्ने

दिनुभएको छ । आफूले बोलेको बचन पुऱ्याउने । जनतासँग हातेमालो गरेर हिँड्ने बिकासोपेरी, सरल, स्पष्टवक्ताको रूपमा नगर प्रमुख ध्रुव शिवाकोटीलाई बिर्तामोडबासीले पत्याएका छन् । उहाँलाई सबै जनप्रतिनिधिहरूको साथ र सहयोग त रहने नै भयो त्यसमा पनि प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने वडाध्यक्षहरू अर्पि पाण्डे, राजेन्द्र लिङ्देन र कुलप्रसाद संश्रीलाको पूर्ण साथ र सहयोग रहेको छ । यसकारण पनि उहाँको यस कदमलाई सबैले सकारात्मक रूपमा आशावादी भाएर हेरेका छन् । त्यसैगरी अर्कोतर्फ बिर्तामोड बजारलाई सुन्दर, सुव्यवस्थित र समृद्ध बनाउने कर्तव्य र दायित्व व्यापारीहरूको अर्थात् उद्योग वाणिज्य संघको पनि हो ।

केही लिन नभई केही दिन समाजमा अप्रसर रहेका गतिशील ब्याक्ति प्रकाश शिवाकोटी अहिले उद्योग वाणिज्य संघको अध्यक्ष रहनुभएको छ । समाज र व्यवसायीका बीच आफ्नो विशिष्ट पहिचान बनाएका केही गर्वै भन्ने ब्याक्ति राजु न्यौपाने वरिष्ठ उपाध्यक्ष रहनुभएको छ । दर्जनौँ व्यवसायलाई कुशलतापूर्वक व्यवस्थापन गरेर समाजमा सफल उद्योगी बनेका ऊर्जाशील, सुफुल्ल रहेका अर्जुन मैनाली महासचिव हुनुहुन्छ । सकारात्मक सोच बोकेका लो न केही गर्वै भन्ने ब्याक्तिहरू उद्योग वाणिज्य संघको कार्य समितिमा हुनुहुन्छ । निश्चय पनि यो एउटा शुभ संकेत हो । बिर्तामोड बजारको

त केवल अगुवाई गर्ने हो । यसका लागि आवश्यक साथ र सहयोग दिने दायित्व र कर्तव्य हाम्रो पनि हो । हामीलाई लाम्न सक्छ कि वर्षौंदेखि सफल हुन नसकेको फोहर-मैला व्यवस्थापन यति चाँडै बिर्तामोड नगरपालिका र उद्योग वाणिज्य संघले सफल पार्न सक्छन ? यसका लागि बिदेशको होइन स्वदेश कै एक-दुई उदाहरण हेरौं । काठमाडौँमा मापसे (मादकपदार्थ सेवन) गरेर सवारी चलाउन नपाउने अभियान सफल हुँदैन भनेर धेरैको अनुमान थियो । दूला-दूला नेवाहरू, उच्च ओहोदाका कर्मचारीहरू र तिनका सन्तानलाई कसले कारवाही गर्न सक्ला भन्ने अनुमान थियो । तर, अभियान सफल भयो । आज काठमाडौँमा मादकपदार्थ सेवन (मापसे) गरेर सवारी चलाउन शक्तिशाली ब्याक्तिहरू पनि डराउने गर्छन् ।

त्यस्तै अर्को उदाहरण हेरौं । भारतको सानो शहर शिलगडीदेखि महानगर कोलकाता दिल्ली सबै ठाउँ सवारीसाधनहरूले बजाउने हर्नको ध्वनीले प्रदुषित छ । तर, नेपालको राजधानी काठमाडौँ ध्वनी प्रदुषण मुक्त छ । कसैले बिना कारण हर्न बजाउने हिम्मत नै गर्दैनन् । मापसे होस या हर्न बजाउने बिषयमा पद र पेशाको आडमा शुरु-शुरुमा मानिसले अटेर गरेका थिए । तर, सजाय, जरिवाना मात्र थिएन, प्रहरीले सञ्चालन गरेको चेतामूलक कक्षाया आफै

काममा कुनै कठिनाइ हुँदैन । यही कात्तिक १५ गते वान स्टप मल अगाडि बिर्तामोड नगरपालिका र उद्योग वाणिज्य संघ बिर्तामोडले बिर्तामोडस्थित विभिन्न संघ-संस्थाहरूसँगको सहकार्यमा बजार सफाई कार्यक्रमको आयोजना गरेर अभियान शुरु गरिसकेको छ । नगर प्रमुख ध्रुव शिवाकोटी र वाणिज्य संघका अध्यक्ष प्रकाश शिवाकोटीकले अभियानको नेतृत्व गरेर प्रतिबद्धता जाहेर पनि गरी सक्नुभएको छ । अब यसका लागि फोहर-मैला व्यवस्थापनको नीति, नियम, निर्देशिकासहितको विस्तृत कार्ययोजना जनता समक्ष ल्याउनुपर्ने हुन्छ । फोहर-मैलाको व्यवस्थापनका लागि परेका युवाहरू र संघ-संस्थाहरूलाई साथमा लिएर कार्यान्वयन पक्षलाई कडाइका साथ अघि बढाउनु पर्छ । सबैले प्रतिज्ञा गर्नु पर्छ । सशक्त अनुगमन टोली निर्माण गर्नुपर्छ । अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाउनुपर्ने विषयमा बेलैमा ध्यान पुऱ्याउनु पर्छ । नगरपालिकाले पूरा गर्नुपर्ने दायित्व पूरा गर्नुपर्छ । जनताले पालना गर्नुपर्ने दायित्व र कर्तव्यबारे जनतालाई सूचित गर्नुपर्छ । अटेर गर्ने कसैको मुख नहेरी कडा ढण्ड र जरिवाना गर्न सक्नु पर्छ । तबमात्र पूर्ण सफलता प्राप्त गर्न सम्भवैसम्भव छ । त्यसैले फोहर-मैला व्यवस्थापन गर्न हिला नगरी अब अघि बढौं हामी ।

छठ पर्व र यसको धार्मिक महत्त्व

छठ पर्वको मुख्य विधि अन्तर्गत पहिलो दिन (चतुर्थ) को विधिमा अरबा-अरबाइन गरिन्छ, जसलाई नहाय-खाय पनि भन्ने गरिएको छ । दोस्रो दिन खरना, तेस्रो दिन अस्ताउँदो र चौथो दिन उदाउँदो सूर्यलाई अर्घ दिने विधि रहेको छ । यस पर्वमा सूर्यको उपासनाले सन्तान, निरोगिता, सुख, समृद्धि र चर्म रोग निको हुने जनविश्वास छ । सत्य र अहिंसाप्रति मानवको रूची बढाउने तथा सबै जीवप्रति सहानुभूति राख्न अभिप्रेरित गर्नु छठ पर्वको विशेषता हो ।

सूर्य उपासना परम्पराको मोहक पद्धति मानिएको संसारमा यही एक यस्तो पर्व हो, जसमा अस्ताउँदो र उदाउँदो सूर्यलाई पूजा गरिन्छ । छठ पर्वमा चाहिने भाँडाकुडा र वस्तुको बन्दोबस्त एक महिना अगाडिदेखि नै गर्न थालिन्छ । छठको पहिलो दिन चतुर्थी ब्रतले भोजनमा माछामासु, लसुन, प्याज, कोदो, मसुर लगायत वस्तु परित्याग गरी यसै दिनदेखि ब्रत बस्न थाल्दछन् । त्यसैगरी छठको दोस्रो दिन (पञ्चमी) खरना गरिन्छ, जसलाई पापको क्षय पनि भनिन्छ । गाईको गोबरले लिपपोत गरी अरबा चामलको पिठोबाट तयार पारिएको फोलेले भूमि सुशोभित गरी ब्रतिले यो दिन दिनभरि निजला ब्रत बस्छन् र राति चन्द्रोदयपछि चन्द्रमालाई पायस (खीर) अर्पण गरी सोही प्रसाद ग्रहण गर्छन् । यस दिनपछि ब्रतिले

जलाशयको किनारमा राख्नुअघि त्यस ठाउँ र पूजा सामग्रीलाई ब्रतिले पाँच पटक साष्टाङ्ग ढण्डवत गर्छन् । त्यस ठाउँलाई पवित्र पार्न परिवारका सदस्यले पहिले नै तान्त्रिक पद्धति अनुरूप अरिपन चित्र कोरेका हुन्छन् । त्यसपछि ब्रतिले सन्ध्याकालीन अर्घका लागि पानीमा पसेर सूर्य अस्ताउञ्जेलसम्म आराधना गर्छन् । यस क्रममा ब्रतिले दुबै हत्केलामा पिठार र सिन्दूर लगाएर अक्षेता फूल हालेर अन्य अर्घ सामग्री पालोपालो गरी अस्ताचलगामी सूर्यलाई अर्पण गरेर डिलमा आउने गर्छन् । पर्वको चौथो (अन्तिम) दिन पार्वण गरिन्छ ।

आन्तरिक पर्यटकको चहलपहल

□ उमानाथ भण्डारी

कमल, कात्तिक २३ । कोभिड-१९ को संक्रमणबाट आफ्ना जनतालाई जोगाउन नेपाल सरकारले गरेको लकडाउन खुकुलो भएसँगै आन्तरिक पर्यटनका साथै वनभोज खान जानेहरूको चहलपहल शुरु भएको छ । चाडपर्व सकिएसँगै भापाका विभिन्न पर्यटकीय क्षेत्र तथा वनभोज स्थलहरूमा आन्तरिक पर्यटकहरूको चहलपहल शुरु भएको हो । सताक्षीधाम, किचनबध, जामुनखाडी, दोमुखा लगायतका धार्मिक तथा वनभोज स्थलमा पर्यटकको चहलपहल बढेको हो । कोभिड-१९ का कारण दुई वर्षदेखि अस्तव्यस्त बनेको जनजीवन सामान्य बन्दै गएकोले अहिले घुम्न निस्कन थालेका छन् । यस ठाउँमा सडकको स्तरान्ति र विद्युतको विस्तार गर्नुपर्ने आवश्यक रहेको कमल गाउँपालिका-२ केखामा भीमप्रसाद राई बताउँछन् । चाडपर्वको मौका छोपेर हिमाली जिल्ला संखुवासभाबाट भापा आएका थिए । त्यही समयमा साथीहरूले घुम्न जाउँ भनेपछि यहाँ

आएको बताए । खाँदवारी नगरपालिका ८ संखुवासभाका पूर्णकुमार गौलीले भापाका पर्यटकीय स्थल उल्कृष्ट भएको प्रतिक्रिया दिए । धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थल राम्रो भए पनि शौचालयको व्यवस्था नभएकोले समस्या छ । स्थानीय सरकारले यस्ता ठाउँ पर्यटकका लागि न्यूनतम आवश्यकता पूरा गर्नुपर्ने कमल गाउँपालिका-२ का अनुप बराल बताउँछन् । कोभिड-१९ पछि स्थिती सामान्य बन्दै गएकोले आन्तरिक पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि सताक्षीधाम आएका बताए । यो ठाउँ धार्मिक तथा पर्यटनका लागि अत्यन्तै महत्त्वपूर्ण छ । यस ठाउँको विकास निर्माण गर्न स्थानीय सरकार लाग्नुपर्ने कमल-२ का लक्ष्मीप्रसाद ओझाको भनाइ छ । कोभिड-१९ को संक्रमण घटेसँगै आन्तरिक पर्यटनमा निस्कनेको संख्या दिन प्रतिदिन बढीरहेको छ । करिब दुई वर्षसम्म बन्द भएका पर्यटकीय स्थलमा सडक, शौचालय, खानेपानी र चाडपर्वको मौका छोपेर हिमाली जिल्ला संखुवासभाबाट भापा आएका थिए । त्यही समयमा साथीहरूले घुम्न जाउँ भनेपछि यहाँ

